

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologica

Ex Sacris Scriptvris, Conciliorvm Pontificvmqve Decretis, Et Sanctorvm Patrvm Ac Doctorum Placitis Expressa ; In qua, quidquid tum ad fidei mysteria sanè ac rectè intelligenda, & ab erroribus quibusvis secernenda, tum ad sacramenta debitè conficienda & ministranda, tum ad actiones humanas iuxta ...

Complectens ea quæ ad Sacramenta & mores pertinent

Abelly, Louis

Coloniæ Agrippinæ, 1659

§. 8. Explicantur reliqua quæ ad debitam huius sacrificij celebrationem requiruntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38979

PARAGRAPHUS VIII.

*Explicantur reliqua quæ ad debitam huius
sacrificij celebrationem requi-
runtur.*

NON repetemus ea quæ varijs sectionibus huius ca-
pituli dicta sunt de materia, forma, intentione, aliis-
que ad validam, & licitam Eucharistiæ confectionem re-
quisitis, nec non de dispositionibus ad ipsius dignam re-
ceptionem necessarijs, quæque quidem maxime à Sacer-
dotibus exiguntur, ut diuinum hoc sacrificium debite of-
ferant: sed illis suppositis, subjungemus tantum ea, quæ
ex ipsius Ecclesiæ instituto ad conuenientem Missæ cele-
brationem requiruntur.

Dicendum igitur 1. ad debitam huius sacrificij celebra-
tionem requiri tempus aptum, totum illud scilicet, quod
à primo auroræ crepusculo vsque ad meridiem excurrit,
ut habetur capite *Nocte*, & capite, *Et hoc de consecrat.*
dist. 1. quare excepta festiuitate Natalis Domini (in cu-
ius nocte sacrificatur) illicitum est alijs temporibus an-
te auroræ initium Missam celebrare, ut docet S. Thon.
q. 83. a. 2. & cum illo communiter omnes: quod tamen
Suar. disp. 80. sect. 4. & quidam alij Doctores, quos ci-
tat & sequitur Laym. tract. 7. de sacrif. Missæ cap. 4. ita
explicant, ut ad euitandam culpam satis fore existiment,
si Missa priuata ad initium auroræ finiatur.

Potest autem Episcopus in causa particulari dispen-
sare, ut ante auroram celebrare liceat; multoque magis
ipsemet tali facultate uti, sicut ex communi Theologo-
rum consensu docet Coninck. quaest. 83. art. 2. dub. 4. vbi
addit consuetudinem, quæ in quibusdam Gallia, Belgij,
ac Germaniæ locis viget, ut hiemis tempore aliquot ho-
ris

ria

ris ante solis ortum Missa inchoetur in gratiam operatio-
rum & famulorum, reprehendi non debere, quando non
contradicit Episcopus: quod etiam docet Nau. cap. 24.
num. 85.

Simili ratione illicitum est Missam celebrare post me-
ridiem: quæ est doctrina communis fundata in praxi &
consuetudine ipsius Ecclesiæ, & roborata speciali consti-
tutione Pij V. quæ incipit, *Santissimus*: Suarez tamen, &
alii, quos citat & sequitur idem Laym. supra existimant,
ad culpam euitandam satis esse, si Missa inchoetur ante
meridiem, vel saltem in iplo meridie.

Potest vero Episcopus ob iustam aliquam causam dis-
pensare, ut post meridiem celebretur, ut supra de antici-
patione dictum est: imo in casu necessitatis etiam non
petita Episcopi licentia (si ad illum facilis non detur re-
cursus) celebrari poterit post meridiem: v. g. si infirmus
viatico indigeat: si festo die publica Concio vsque ad me-
ridiem & ultra producta sit, licebit postea Missam prius
tam inchoare, præsertim quando aliqui ex populo Missam
non audierunt: item, si Sacerdos festo die ratione itineris
impeditus fuerit, ne ante meridiem celebraret, poterit
post meridiem celebrare, ut docent Henric. Miranda,
Suar. & alij apud eundem Laym. supra.

Dicendum 2. requiri locum idoneum, id est ab Episcopo
consecratum seu dedicatum, vel ab eodem, aut alio eius
eius licentia & facultate benedictum. Ita S. Thom. art. 1.
q. 83. & habetur cap. *sicut* & cap. *nullus*, de consecr. dist. 1.
vbi tamen excipitur casus necessitatis, v. g. in bello, quan-
do Missa in castris pro exercitu dicenda est: in longa pe-
regrinatione per loca infidelium: in maximo aliquo po-
puli concursu, quem Ecclesia capere non potest; & simi-
libus casibus, in quibus tamen semper Episcopi licentia
obtinenda est, si commodè ad illum recurri possit.

Ipsis autem Episcopis speciali Priuilegio indultum est,
ut super altari portatili vbiuis sacrificare, vel sacrifican-
ti adistere possint, non solum in casu necessitatis, sed &
ob solam deuotionem: quod etiam docet Suar. disp. 81.
sect. 1.

sect. 3. ex eorum tamen prudentia pendet prospicere, ut talia loca ad id eligant, in quibus nihil, quod tanti mysterij sanctitati, ac reuerentiæ minus conueniens, factum sit, aut faciendum videatur.

Monentur tamen ijdem Episcopi in Concilio Trid. sess. 22. Decret. de obseruandis in celebr. Missæ: *Ne patiantur priuatis in domibus, atque omnino extra Ecclesiam, & oratoria ad diuinum tantum cultum dicata, ab iisdem Ordinariis designanda, & visitanda; sanctum hoc sacrificium à secularibus, aut regularibus quibuscunque peragi.*

Porro neque etiam in Ecclesia consecrata celebrare licet, si violata, aut polluta fuerit, nisi prius reconcilietur, ut ex communi Ecclesiæ praxi constat, Tribus verò modis censetur Ecclesia pollui. Primò, per homicidium, aut violentam aliquam sanguinis humani effusionem, ex graui & notoria percussione facta in Ecclesia, ut habetur c. *Proposuisse* & cap. vlt. de consecr. Ecclesiæ, Secundò, per illicitam & notoriam seminis humani intra Ecclesiam effusionem, ut habetur eodem cap. vlt. & cap. *Ecclesiis* de consecr. dist. 1. Tertiò, per sepulturam hominis nominatim excommunicati, aut notorij Clericorum percussoris; item infidelis, aut alicuius hominis non baptizati, etiamsi solummodo infans sit, ut habetur citato cap. *Proposuisse*, & cap. *Sacris* de sepulturis & cap. *Ecclesiam* de consecratione.

Est autem obseruandum discrimen in Ecclesiam ab Episcopo consecratam, & illam quæ Episcopali autoritate tantum benedicta est: illam enim solus Episcopus, hanc verò quilibet Sacerdos ex Episcopi commissione reconciliare potest, ut habetur cap. *Aquam* & cap. vlt. de consecr. Ecclesiæ.

Si autem Ecclesia secundum maiorem sui partem destruat, quod Episcopus diiudicare debet; ex. gr. si eius parietes ex maiori parte corruerint, non amplius in ea celebrare licet; eaque reedificatâ non simplici reconciliatione, sed iterata consecratione, seu dedicatione, aut saltem benedictione opus est, ut habetur c. *Ecclesiis* de consecr. dist.

dist. 1. & cap. *Ligneis* de consec. Eccles. vbi tamen declaratur, consecrationem non amitti, si tecta solummodo aliaque opera lignea combusta sint, illæsis parietibus; quod consecratio in ipsis præsertim parietibus fiat; quantum in eiusmodi Ecclesia, quæ omni profus tecto carere Missam celebrari non conueniat ob varios casus, qui aëris iniuria & ventorum agitatione accidere possent: tunc tamen illius instaurato nulla neque consecratio neque reconciliatione opus erit.

Dicendum 3. requiri altare, quod lapideum esse debet & ab Episcopo consecratum, vt habetur cap. *Altaria* de consec. dist. 1. Est autem duplex altare; vnu n portatile alterum fixum & stabile; inter quæ hoc discrimen intercedit, quod illud per se consecratur, hoc verò non nisi quatenus basi affixum est. Vnde sequitur, quod altare portatile quocunque deferatur, non amittat consecrationem; fixum verò amittat, si ab interiori structura & basi amoueat, vt habetur cap. *Si motum* de consec. dist. 1. cap. *Ligneis* de consec. Eccles. Illud verò vtrique altari commune est, quod notabili fractione consecrationem amittat; quando scilicet talis est vt in illo calix cum pane amplius consistere non possit: item violatione sigilli seu loculi in quo reliquiæ sanctorum conditæ sunt; quamuis aliqui Theologi negent, asserantque reliquiæ illas ad consecrationem altaris non esse absolute necessarias; spectata tamen consuetudine ipsius Eccles. quæ in Rituali Missæ hanc orationem à Sacerdote ad altare ascendente illudque osculante recitari voluit: *Oramus te Domine, pro meritis Sanctorum tuorum, quorum reliquiæ hic sunt, &c.* probabilius est, & in praxi tenendum, eiusmodi sigilli violatione consecrationem altaris amitti; proindeque iterum esse consecrandum: quod aperte colligitur ex cap. de consec. Eccl. vbi dicitur quod, *Si lapis ille, qui sigillum continet, confRACTUS fuerit, aut etiam diminutus, debet altare denuo consecrari:* & ita etiam docet Durandus in Rationali lib. 1. cap. 6. Angel. verbo, *Altare* §. 2. & alij communiter.

Dicen

Dicendum 4. in altari dum Missa peragitur, necessaria esse quædam ornamenta, quæ in rubricis Missalis enumerantur: ac in primis tres, aut saltem duas mappas, aut ad minus vnam duplicatam, vt tradit Suar, disp. 81. sect. 6. & Toler. lib. 2. cap. 2.

Secundò, Corporale, quod equidem non sericum, aut auro aliâue materia intertextum, sed purè lineum ac simplex esse debet. Similiter & palla, quæ calici superponitur, & pars quædam corporalis esse censetur, sicuti colligitur ex antiqua consuetudine, secundum quam corporale etiam calicem cooperiebat, vt obseruat Scortia lib. 3. de sacrificio cap. 5. quæ palla etiam lineæ, & simplex esse debet, saltem ex ea parte, quæ calicem contingit: & vtrumque ab Episcopo, aut alio facultatem habente benedictum esse oportet. Ita docet S. Thom. q. 83. a. 3. ad 7. & 8. & habetur cap. *Consulto de consecr. dist. 1. Quamuis* autem de mapparum benedictione nihil in iure decretum reperiatur, Ecclesiæ tamen consuetudo id etiam exigit, vt docet Azor. Lib. 10. cap. 28. quæst. 8.

Tertiò Calicem, & patenam ex materia aurea, vel argentea, aut saltem stannea; non verò lignea, lapidea, ferrea, ærea, aut vitrea, vt docet S. Thom. q. 83. a. 3. ad 6. & habetur cap. *vasa* & cap. *vt calix* de consecr. dist. 1. Debent autem calix & patena esse ab Episcopo consecrata, vt habetur cap. *vnico de sacra vnctione*; & constat ex vsu & consuetudine ipsius *Ecclesiæ*. Adjungitur purificatorium lineum, & mundum ad ipsum calicem abstergendum; velum item sericum, quo calix & pars anterior corporalis tegi solet.

Quartò, Missale approbatum, secundum vsu, quem in celebrando quisque sequi tenetur: communis enim Doctorum sententia est, ac præsertim Nau. cap. 25. num. 84. Syl. verb. *Missæ* Azor. cap. 29. quæst. 4. Tol. lib. 2. cap. 2. Sacerdotem illum peccaturum mortaliter, qui celebraret absque libro, in quo saltem canon Missæ contineretur, quamuis, quæ dicenda essent, memoriter teneret.

Quintò

Quintò lumen, vt constat ex cap. ultimo de celebrat. Missarum: dicit autem Tolet. loc. cit. duas candelas censas, aut saltem vnã requiri; ita vt sine lumine celebrare existimet, esse peccatum mortale: quamuis etiam absolute loquendo necessarium non sit ex præcepto vt candelæ illæ sint cereæ, possitque lumen ex oleo, postulante necessitate, adhiberi, vt docet Suar. disp. sect. 6. standum est tamen communi Ecclesiæ consuetudini, nec nisi candelis ex cera communiter vtendum esse.

Sextò imaginem Crucifixi, quæ secundum regulam Missalis altari superponi debet, ad cuius pedes reponitur tabella secretorum, quæ vulgò canonem vocantur.

Dicendum 5. requiri præterea vestes sacras, quibus sacerdos celebrans indutus esse debet: sunt autem sex, scilicet, alba, cingulum, manipulus, stola, & chasula: quas quidam vestes mundas, & integras, atque Episcopo, aut alio facultatem habente benedictas esse oportet; ita vt Tolet. loc. cit. & plures alij existiment, peccatum mortale cum vestibus minimè benedictis, notabiliter immundis, vel laceris celebrare: quod & similiter de corporalibus intelligendum est.

Quæres 1. quamdiu vasa, & lintheamina sacra consecratione vel benedictionem retineant. Resp. de vasis, tunc consecrationem retinere, quamdiu integra perseuerent, amittere verò, si notabiliter frangantur aut diuidantur, vt formam & quantitatem, quæ ad conuenientem & proportionatum eorum vsum necessaria est amplius non teneant, ita Ledesma tract. de Sacram. Euch. cap. 21. addit calicem, & patenam, quamuis pristinam formam retineant, amittere tamen consecrationem, si de nouo deurentur ex ea parte, qua corpus & sanguinem Christi contingunt, proindeque denuo consecrari debere. Vestimentis autem aut lintheaminibus sacris docet Anselm. lib. 10. cap. 28. quæst. 9. illa tunc amittere benedictionem, quando ita franguntur aut dissuuntur, vt ad id amplius apta non sint, ad quod Ecclesiæ benedictione dedicata fuerant.

Quæres 2. an liceat omnibus sacra vasa & vestes contingere. Resp. 1. vasa & lintheamina sacra, calicem scilicet, patenam, corporale, & ciborium, dum in illis continetur corpus & sanguis Christi, à nemine præterquam à Sacerdote vel Diacono sine gravi culpa tangi non posse. Ita Suar. Palud. & alii apud Laym. tra&. 5. de Sacrif. Mis. c. 6. & habetur ex cap. *Non oportet* dist. 23.

Resp. 2. eadem lintheamina & vasa sacra, etsi vacua sint, contrectari aut tangi non debere ab iis, qui sacris ordinibus non sunt initiati, ut habetur cap. *In sancta*, de consecr. dist. 2. Hujus tamen præcepti Ecclesiastici transgressionem, (si contemptus absit) culpam venialem non excedere docet Suar. Azor. Sot. & alii apud Laym. supra; imò si rationalis causa suadeat, nulla erit culpa, ut ibidem docet.

Vbi autem consuetudo viget, ut corporalia, & pallæ, ac purificatoria, à personis laicis præsertimque fœminis Deo sacris mudentur, prius à sacerdote vel Diacono in pelvi lavari debent, & aqua lotionis in piscinam effundi vel in ignem projici.

Porro alias vestes benedictas, & reliqua altaris ornamenta, quæ neque Chrismate uncta sunt, neque corpus Domini, aut sanguinem immediatè attingunt, cum reverentia tangere omnibus etiam laicis concessum est. Verùm ad profanos usus adhibenda non sunt, quamvis vetustate consumpta sint; sed potius igni absumenda, ut dicitur c. *Ligna*, &c. *Altaris*. de consecr. dist. 1.

Dicendum 6. requiri ministrum, qui sacerdoti celebranti inserviat, ut habetur cap. *Hec autem*, de consecr. dist. 1. & cap. *Proposuit*, de filiis Presbyt. Hic autem minister debet esse vir, non fœmina, ut habetur cap. 1. de cohabit. Clericorum & mulierum. Imò Suar. disp. 87. sect. 1. & Sotus disp. 13. quæst. 2. art. 5. arg. 12. fatius esse arbitrantur, si urgeat necessitas, Missam absque ministro celebrare, quam fœminam ad Altare respondentem, aut utreolos porrigentem adhiberi: nihil tamen obstare videtur, quo minus fœminæ præsertim Sanctimoniales, ex loco remo-

G

to sãg

to sacrificanti respondeant, ut ibidem dicit Suar, & ubi
Ecclesiæ in Monasteriis declarat.

Est autem observandum, Sacerdotis celebrantis pedes
calveatos esse debere; ob majorem honestatem, & decen-
tiam, ut docent Syl. Rich. & alij apud Perrum Ledesmi
tract. de Euch. cap. 20. Caput verò apertum & nudum,
habetur cap. Nullus, de consecr. dist. 1. Azor. tamen, Suar,
alii, quos citat Laym. cap. 5. de Sacrif. Miss. cap. 6. excu-
sant, Episcopum posse ob caulam aliquam rationabilem,
v.g. infirmitatis, dare licentiam sacrificandi capite opo-
to amictu, vel pileolo; præsertim usque ad Canonem. In-
si causa ita celebrandi manifesta sit, tali dispensatione
non esse opus docent Nav. Syl. & Henriq. apud eundem
Laym. dummodo nullum inde scandalum oriatur, & ne-
cessitas celebrantis, v.g. ob infirmitatem, senectutem, loci
frigus &c. ab unoquoque; adstantium facile dignosci possit.

Superest una difficultas hic solvenda, nimirum quoties
Sacerdos Missam celebrare teneatur. Resp. cum distinctio-
ne: si enim de Patocho, aut alio beneficiato sermo sit, opor-
tet celebrare teneatur, vel per se, vel saltem per alium,
quoties requiritur ut officio suo, vel obligationi satisfaciat.
Si vero de Sacerdote generatim hoc quaratur, ab-
strahendo ab aliis obligationibus specialibus, nihil aptius
responderi potest quàm id, quod habetur in Concil. Trid.
sess. 23. c. 14. ubi dicitur Episcopum curare debere, ut Sacer-
dotes saltem (quod verbum notandum est) diebus Dominicis
& festis solemnibus; si autem curam animarum habuerint,
frequenter, ut suo muneri satisfaciât, Missas celebrent. Ex quo
bus Conc. verbis meritò infertur maximè congruè esse,
decens, ut Sacerdos quantum fieri potest, quotidie sanctis-
simum illud Sacrificium offerat; quam quidem praxim
piam & religiosam, laudât SS. Patres ac præsertim S. Cyr.
lib. 1. Ep. 2. S. Ambr. orat. in funere fratris, S. Hieron. lib.
adversus Iovin. S. Syric. Papa in Epist. ad Hymerium c. 1.
Innoc. I. in Epist. ad Exuperium, S. Chryf. Hom. 17. in Epist.
ad Hebræos: quibus addere possumus Ioan. Gersoni
part. 2. operum tract. de præparatione ad Missam.

Monet tamen idem Concilium sess. 22. in decret. de observandis ac evitandis in observatione Missæ, *Omnem operam & diligentiam in eo ponendam esse, ut quantâ maximâ fieri potest, interiori cordis munditiâ, & puritate, atque exteriori devotionis ac pietatis specie, hoc divinum, atque tremendum mysterium peragatur. Ideoque decernit, ut Episcopi ea omnia prohibere, atque è medio tollere sedulo curent, ac teneantur; quæ vel avaritia, idolorum servitus, vel irreverentia, quæ ab impietate vix sejuncta esse potest, vel superstitio, veræ pietatis falsa imitatrix, induxit.*

Atque ut multa paucis comprehendantur, in primis, quod ad avaritiam pertinet, cujusvis generis mercedum conditiones, pæctæ, & quicquid pro Missæ novis celebrantibus datur; nec non importunas, atque illiberales elemosynarum exactiones, potius quàm postulationes, aliæque huiusmodi; quæ à simoniaca labe vel certè à turpi quæstu non longè absunt, omninò prohibeant.

Deinde, ut irreverentia vitetur, singuli in suis Diocæsihus interdiciant, ne cui vago, & ignoto Sacerdoti Missæ celebrare liceat. Neminem præterea, qui publicè, & notoriè criminosus sit, aut sancto Altari ministrare, aut sacris interesse permittant; nève patiantur privatim in domibus, atque omninò extra Ecclesiâ, & Oratoria ad divinum tantùm cultum dedicata, ab eisdem Ordinariis designanda, & visitanda. sanctum hoc Sacrificium à secularibus, aut regularibus quibuscumque peragi; ac nisi prius qui interfint, decenter composito corporis habitu, declaraverint se mente etiam ac devoto cordis affectu, non solum corpore, adesse. Ab Ecclesiis verò musicas eas, ubi siue organo, siue cantu lascivum, aut impurum aliquid miscetur, item saculares omnes actiones, stana, atque adeo profana colloquia, deambulationes, strepitus, clamores arceant; ut domus Dei verè domus orationis esse videatur, ac dici possit.

Postremò, ne superstitioni locus aliquis detur, edicto, & penis propositis caveant, ne Sacerdotes aliis, quàm debitis horis celebrent; nève ritus alios, aut alias ceremonias, & preces in Missarum celebratione adhibeant, præter eas, quæ ab Ecclesia probata, ac frequenti, & laudabili usu receptæ fuerint. Quorundam verò

Missarum, & candelarum, certum numerum, qui magis à superstitione cultu, quàm à vera religione, inventus est, omnino à Ecclesia removeant; doceantq; populum, quis sit, & à quo potissimum proveniat sanctissimi huius sacrificii tam pretiosus ac celestis fructus. Moneant etiam eundem populum, ut frequenter ad sua Parochias, saltem diebus Dominicis, & maioribus Festis, cadant.

CAPUT QUINTVM

De Sacramento Pœnitentiæ.

SECTIO I.

Quid nomine Pœnitentiæ intelligatur.

PŒNITENTIÆ nomen in duplici sensu à Theologis sumi solet: primò, pro virtute morali infusa, cuius proprius actus est detestari peccatum, ac de illo commisso dolere, non modò, quatenus rectæ rationi advertitur, sed præsertim quatenus est offensa quædam, & iniuria Deo illata, cum proposito emendandi ac reparandi offensam illam & injuriam, ipsique Deo satisfaciendi. Ita Doctor. 3. p. q. 85. a. 1. 2. & 3. & de hac pœnitentiæ virtute frequens mentio reperitur in scripturis. fuitq; (ut loquitur Concil. Trid. sess. 14. cap. 1.) *universis hominibus, qui se mortaliter aliquo peccato inquinassent, quovis tempore ad gratiam, & iustitiam assequendam necessaria.*

Secundò nomen Pœnitentiæ sumitur pro uno ex Sacramentis novæ legis; id, est pro, ritu aliquo externo & sensibili divinitus instituto, quosdam hominis pœnitentiæ, & ministri absolventis actus complectente, quo ab illo Deo reconciliatur, & à peccatis post Baptismum commissis absolvitur.

Primus, qui hujus Sacramenti veritatem impugnavit, fuit Novatus Episcopus Africanus, qui exinde Romanam

veniens